

N:o 4.

Ankom till Riksd. kansli d. 9 febr. 1909 kl. 6 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens tredje hufvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet.

Ordinarie anslag.

1:o) Kungl. Maj:t har under punkt 1:o) af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att å utrikesdepartementets stat må uppföras dels ytterligare en förste sekreterare med lön 2,500 kronor jämte två ålderstillägg, hvardera å 500 kronor, efter 5 och 10 år, samt tjänstgöringspenningar, 1,500 kronor, dels ytterligare en andre sekreterare i högre lönegraden med lön 1,800 kronor och tjänstgöringspenningar 1,200 kronor.

*Utrikes-
departe-
mentet.*
[1]*)

Departementschefen har beträffande denna framställning anfört följande:

»När jag inför Eders Kungl. Maj:t framlade förslaget till den sedan den 1 oktober 1906 gällande nya organisationen af utrikesdepartementet, häntydde jag på möjligheten af att den nya personalen skulle komma att visa sig för fåtalig för de genom omorganisationen högst betydligt ökade göromålens nöjaktiga handläggning, och att därför en ökning af arbetskrafterna skulle blifva af behovet påkallad.

Erfarenheten från de tvenne år, under hvilka den nya organisationen varit i verksamhet, har ock gifvit vid handen den nuvarande personalens otillräcklighet för göromålens bestridande. I trots af unionens upplösning har utrikesdepartementets arbetsbörda i en påfallande grad ökats. Detta

*) Hänvisar till punkt i Kungl. Maj:ts proposition.

framgår med all önskvärd tydlighet af utrikesdepartementets arbetsförteckning för år 1907, jämförd med de föregående åren, såsom nedanstående tabell utvisar.

	1891.	1896.	1901.	1902.	1903.	1904.	1905.	1906.	1907.
<i>Inkommande skrivelser:</i>									
Från Kungl. Maj:ts beskickningar	2,721	2,821	3,730	3,885	4,079	4,179	4,256	4,404	5,135
» konsulerna	1,902	2,166	3,500	3,355	3,750	3,797	4,437	4,667	6,158
» publika verk	1,336	1,465	2,143	2,365	2,306	2,580	2,005	1,714	2,363
» främmande maktens beskickningar och konsulat i Stockholm	1,137	1,307	1,677	1,766	1,746	1,753	1,872	1,874	1,969
» enskilda personer	226	351	680	718	760	787	911	990	1,756
Sub titulo majestatis	42	45	53	54	41	46	131	92	93
Summa	7,364	8,155	11,783	12,143	12,682	13,142	13,612	13,741	17,474
<i>Afgående skrivelser:</i>									
Till Kungl. Maj:ts beskickningar	1,337	1,485	2,871	2,561	2,810	2,835	2,633	2,911	3,660
» konsulerna	689	873	1,652	1,514	1,527	1,547	1,607	2,237	2,796
» publika verk	2,779	2,917	4,949	5,469	5,284	5,067	4,157	4,011	3,508
» främmande maktens beskickningar och konsulat i Stockholm	794	855	1,178	1,260	1,283	1,167	1,268	1,048	1,143
» enskilda personer	169	255	686	632	701	752	694	874	2,051
Pressen	—	—	—	—	—	—	—	—	1,187
Sub titulo majestatis	48	43	82	55	39	47	154	87	169
Summa	5,816	6,428	11,418	11,491	11,644	11,415	10,513	11,168	14,514

Att här icke är fråga om någon af den under öfvergångsåret pågående nyorganisationen framkallad, öfvergående stegring framgår af 1908 års siffror, hvilka om än ej fullt definitiva oförtydligt peka i samma riktning.

En orsak till ökningen utgör den genom den nya organisationen vidtagna öfverflyttningen af vissa ärenden till utrikesdepartementet från kommerskollegium. En annan orsak är att söka i Sveriges under de senaste åren stegrade kommersiella och industriella utveckling och de därigenom ökade anspråk, som af det praktiska livets män ställts och ställas på såväl utrikesdepartementets som beskickningarnas och konsulatens verksamhet.

En icke obetydlig del af arbetsbördans stegring betingas ock af den allt större utsträckning, som departementets förbindelser med pressen tagit under de senare åren. En allt lifvigare förbindelse mellan regeringsmyndigheter och press är öfverallt i världen ett utmärkande drag för de senare årens utveckling, och icke minst gäller detta det utrikespolitiska området. Också anses öfverallt ett tillfredsställande ordnande af denna sida af ett modernt utrikesdepartements verksamhet utgöra en mycket viktig del af dess tidsenliga och praktiska organisation.

De uppgifter, som föreligga utrikesdepartementet med hänsyn till pressen, äro ock i själfva verket synnerligen omfattande och betydelsefulla. Det gäller först och främst att med oafslätlig uppmärksamhet och i största möjliga utsträckning följa den in- och utländska pressens meddelanden och uttalanden i alla frågor, som för vården af de angelägenheter, som äro departementet anförtrodda, kunna anses vara af intresse, och att på ett snabbt och effektivt sätt vara redo med de upplysningar eller beriktiganden, hvartill förhållandena kunna gifva anledning. Det gäller ock att på begäran tillhandagå den in- och utländska pressens män med upplysningar angående utrikesdepartementets verksamhet på olika områden, liksom ock angående aktuella frågor af olika slag med hänsyn till vårt förhållande till utlandet — allt i den mån naturligen dylika upplysningar kunna och böra gifvas. Det gäller slutligen att äfven utan direkt föranledning från pressens sida snabbt och i lämplig form bringa meddelanden af antydtd slag till dess kännedom. På här ifrågakarande område har arbetet hittills utförts, allt efter meddelandenas art, på departementets olika afdelningar under kabinetssekreterarens ledning och öfverinseende, i viktigare och mera grannliga fall naturligtvis af kabinetssekreteraren eller departementschefen själf.

Det är emellertid en själfklar sak, att den ofvan påpekade utvidgning af våra intressen i och förbindelser med utlandet, som blifvit en följd af de senaste årens utveckling särskildt på det kommersiella området, måste medföra och äfven medfört motsvarande ökning i utrikesdepartementets arbete att, på sätt ofvan antydts, hålla sig i kontakt med pressföreteelserna hemma och i utlandet. På samma gång har äfven den betydliga stegring i departementets öfriga göromål, hvarom jag ofvan talat, för de olika afdelningarna ytterligare ökat svårigheterna att på ett tillfredsställande sätt handhafva utrikesdepartementets förbindelser med pressen.

En omordning af de hittills varande förhållandena på detta område synes mig därför högeligen önskvärd. Först och främst vore det, enligt min mening, en stor fördel om pressens män, i stället för att i olika frågor hänvända sig till olika afdelningar eller att, äfven när det gäller spörsmål

af jämförelsevis underordnad betydelse, nödgas upptaga departementschefens eller kabinettssekreterarens tid, för erhållande af önskade upplysningar, i den utsträckning sådana kunna ges, hade till sitt förfogande en bestämd person, förtrogen med de inom departementet pågående arbeten, af de olika afdelningarna underrättad om hvad som borde bringas till allmän kännedom och tillika i möjligaste mån underkunnig om pressens förhållanden och arbetssätt. Äfvenledes synes det mig särdeles lämpligt, att de från departementet utgående meddelanden, med de undantag likvisst, som härnadan skola angifvas, utgå från en härför särskildt organiserad personal, som lättare än flera hufvudsakligen af andra arbeten upptagna afdelningar kunde i sin verksamhet anpassa sig efter pressens önskningsar i afseende på tiden och sättet för nyhetsmaterialalets delgifvande. Slutligen synes det mig vara en själfklar sak, att en särskild afdelning, som skulle stå i en oafåtlig förbindelse med pressen och dess män, lättare än nu sker skulle kunna i nödig utsträckning följa pressföreteelserna här hemma och i utlandet samt snabbt och effektivt kunna vara redo med erforderliga upplysningar eller beriktiganden.

Jag anser mig böra särskildt påpeka, att den information, som för närvarande genom utrikesdepartementet utgår till pressen, framför allt till den fackliga, i kommersiella och tekniska frågor, enligt min åsikt icke bör falla inom området för en dylik pressafdelnings verksamhet. Enligt gällande instruktion åligger det handelsafdelningen att bearbeta inkommande kommersiella upplysningar och sörja för deras offentliggörande, och för att fylla denna del af sin uppgift utsänder afdelningen en mängd meddelanden till tidningar och tidskrifter. Bearbetandet och publicerandet af dylika upplysningar af kommersiell och teknisk art synas mig emellertid kräfvat helt andra insikter af rent teknisk art och framför allt helt andra förbindelser med ledande kretsar inom vår handels- och industrivärld än som annat än rent undantagsvis kunna förutsättas hos dem, som från andra synpunkter kunna anses lämpliga och skickliga att i öfrigt handhafva utrikesdepartementets förbindelser med pressen. Då för öfrigt de inom departementet för närvarande vidtagna anordningar för kommersiella och tekniska upplysningars meddelande till allmän kännedom, såvidt jag känner, fungerat på ett tillfredsställande sätt, finner jag mig sakna anledning att däri förorda någon förändring.

För att vinna en utredning, på hvad sätt ordnandet af förbindelsen mellan utrikesdepartementet samt den in- och utländska pressen lämpligast kunde ske, har jag anmodat generaldirektören m. m. herr Lagerheim att efter öfverläggning med några sakkunnige inkomma med yttrande, och har denne den 24 nästlidne december afgifvit förslag i ärendet. I hufvudsaklig

öfverensstämmelse med detta förslag anser jag, att en pressafdelning bör inom utrikesdepartementet upprättas, hvilken i första hand skulle tillhandagå den såväl in- som utländska pressens män, som hänvända sig till departementet, med begärda upplysningar — i den mån sådana kunna lämnas och det icke är frågan om upplysningar i kommersiella och tekniska frågor — rörande departementets verksamhet på olika områden, aktuella utrikespolitiska frågor, under handläggning varande mål o. s. v. För underlättande af pressafdelningens arbeten härvidlag skulle till den samma äfven från andra afdelningar, såvidt möjligt på förhand, lämnas upplysningar, i viktigare fall vederbörligen affattade meddelanden, i ärenden, som kunde väntas blifva föremål för något allmännare intresse. I viktigare ärenden, särskildt af politisk natur, skulle vederbörande pressmän naturligtvis liksom hittills i allmänhet hänvisas till kabinetssekreteraren eller departementschefen själf. Afdelningen skulle vidare i den utsträckning nyss angifvits ombesörja de från departementet utgående meddelandena till pressen. Den skulle slutligen sofra, ordna och fördela det till utrikesdepartementet inkommande material af tidningsurklipp och byråtelegram samt ombesörja läsningen och excerperingen af de af departementet hållna tidningar, i den mån ej dylikt af särskilda skäl vore åt annan tjänsteman uppdraget.

En pressafdelning kan emellertid icke inom departementet organiseras utan en ökning af dess arbetskrafter. Så viktiga äro dock de intressen, som Sverige har att tillvarataga i sitt förhållande till främmande statar och folk, och så pass stor betydelse äger därvid en upplyst, väl underrättad och under känsla af ansvar handlande svensk press, att den jämförelsevis ringa utgift inrättandet af en pressafdelning, bland annat afsedd att främja ett sådant syfte, medför, måste anses vara synnerligen väl använd.

Jag anser mig till sist böra framhålla, att inrättandet af en pressafdelning inom utrikesdepartementet äfven skulle bidraga därtill, att kabinetssekreteraren tillfördes ett välbehöfligt biträde vid utförandet af hans ämbetsåligganden. Det synes mig nämligen både möjligt och lämpligt, att den nya afdelningen biträder honom med ombesörjandet af meddelande till beskickningar och konsulat, af upplysningar i politiska frågor m. m., äfvensom i öfrigt där med hänsyn till arten af de på afdelningen förekommande arbeten och därför erforderliga kvalifikationer så lämpligen kan ske. Till dylika göromål höra t. ex. studiet och bearbetandet af på det utrikespolitiska området utkommande litteratur i den utsträckning, sådant kan vara af betydelse för departementets arbeten.

Jag öfvergår nu till de åtgärder, som synas mig böra vidtagas för uppnående af de önskemål, som ofvan uppställts. Det synes mig möjligt

att åtminstone tills vidare och till dess ytterligare erfarenhet på området vunnits, tillgodose båda de ofvan angifna krafven genom inrättandet inom departementet af en ny afdelning under kabinettssekreterarens ledning med hufvudsaklig uppgift att handhafva departementets förbindelser med pressen. A afdelningen borde anställas en förste sekreterare med lön af 4,000 kronor samt en andre sekreterare, hvilken torde böra erhålla aflöning såsom andre sekreterare i högre lönegraden, eller 3,000 kronor. Till afdelningens handläggning skulle föras dels pressärendena på det sätt ofvan antydts, dels ock den äfvenledes förut omhandlade del af det politiska informationsväsendet, hvarjämte dess förste sekreterare skulle äfven i öfrigt tillhandaga kabinettssekreteraren med upplysningar och biträde i den mån sådant lämpligen kan ske.

Såsom jag ofvan antydningssvis gifvit vid handen, anser jag de nu föreslagna åtgärderna för upprättande af en pressafdelning i utrikesdepartementet i så måtto endast af provisorisk natur, att skapandet af en särskild chefsbefattning för pressafdelningen inom kort torde blifva en nödvändighet. Jag är nämligen liffigt öfvertygad om, att pressafdelningens verksamhet förr eller senare kommer att nå en sådan utveckling, att ledningen af densamma måste anförtros åt en ämbetsman, som helt kan ägna sin tid och sitt arbete åt dess skötsel.

Under alla förhållanden torde emellertid de nu föreslagna förste och andre sekreterarebefattningarna böra bibehållas, hvadan jag ej tvekar att föreslå, att de för deras aflöning bestämda belopp uppföras bland ordinarie anslag.

Då emellertid det synes vara af betydelse, att den nya anordningen träder i kraft snarast möjligt, och att förordnande gifves, motsvarande de ifrågasatta nya befattningarna, redan från den 1 juli innevarande år, torde ett extra anslag för tiden 1 juli—31 december 1909 böra begäras.»

*Utskottets
yttrande.*

Upprättandet af en pressafdelning inom utrikesdepartementet torde utan tvifvel vara en tidsenlig och välbetänkt åtgärd. De härför af departementschefen framlagda skälen liksom ock de gjorda uttalandena om behöfligheten af ökad biträde åt kabinettssekreteraren synas utskottet vara beaktansvärda. Utskottet håller likväl före, att det för den närmaste tiden vore tillräckligt att för ändamålet å ordinarie stat anställa endast en tjänsteman, nämligen en förste sekreterare. Det för en andre sekreterares aflöning afsedda beloppet, 3,000 kronor, synes däremot böra anvisas å extra stat att vara att tillgå för anlåtande, då så erfordras, af tillfälligt biträde i arbetet af personer, som kunna vara därtill kvalificerade. Utskottet

finner en sådan anordning vara så mycket lämpligare, som de olika departementena inom Kungl. Maj:ts kansli snart nog torde blifva föremål för löne reglering, hvarvid en ingående pröfning läser komma att ägnas åt icke blott löneförhållandena utan äfven tjänstebefattningars behöflighet och ändamålsenliga anordnande, och vid sådant förhållande den största varsamhet torde böra iakttagas vid fråga om att redan förut tillskapa nya ordinarie tjänster.

Emot anvisande å extra stat af motsvarande anslag till en förste sekreterare och till arbetsbiträde jämval för senare halfåret 1909 har utskottet intet att erinra. Till denna fråga torde utskottet emellertid få återkomma vid omnämnande af anslagsyrkandena å extra stat.

Utskottet hemställer sålunda,

att Riksdagen må å utrikesdepartementets stat uppföra ytterligare en förste sekreterare med lön 2,500 kronor jämte två ålderstillägg, hvarterda å 500 kronor, efter 5 och 10 år, samt tjänstgöringspenningar, 1,500 kronor.

Vid bifall härtill kommer anslaget till utrikesdepartementet, nu 74,550 kronor, att höjas med 4,000 kronor till 78,550 kronor.

2:o) Kungl. Maj:t har vidare under denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen dels att å staten för beskickningar och konsulat må uppföras lön för en vicekonsul i Archangel och S:t Petersburg med 10,000 kronor, hvaraf 3,600 kronor i egentlig lön, 2,000 kronor i hyresbidrag och 4,400 kronor i ortstillägg; dels ock att vicekonsulns i Riga aflöning må höjas med 3,600 kronor till 10,800 kronor, hvaraf 3,600 kronor i egentlig lön, 3,000 kronor i hyresbidrag och 4,200 kronor i ortstillägg.

Beskickningar och konsulat.

[2.]

Beträffande denna framställning har departementschefen till statsrådsprotokollet anfört följande:

»Vid underdånig föredragning den 13 januari 1908 af regleringen af utgifterna under tredje hufvudtiteln för år 1909 framhöll jag, att särskildt hvad angår konsulatväsendet, hvilket i främsta rummet är afsedt att tillgodotaga våra handels- och sjöfartsförbindelser och därför måste noggrant anpassa sig efter dessa, man städse måste söka iakttaga såväl när nya poster behöfva upprättas eller redan befintliga ytterligare utvecklas, som äfven när poster, som på grund af förändrade förhållanden blifva öfverflödiga, böra indragas.

Ehuruväl en förbättring i löneförmånerna särskildt för en eller annan af de lägre aflönade konsulsposterna synes önskvärd, samt ett utvidgande af redan befintliga befattningar synes erforderligt, har jag dock i afvaktan på ytterligare utredning icke för afsikt att framlägga något mera omfattande förslag i sådant syfte, utan inskränker mig till sådana fall, där nya förhållanden eller andra omständigheter synas mig ovillkorligen påbjuda en förändring.

Vicekonsuls-
befattning i
Archangel
och S:t
Petersburg.

Jag anser det sålunda vara min skyldighet att, då det visat sig omöjligt att i Archangel erhålla lämplig person för skötande af Sveriges konsulära intressen, föreslå upprättandet af ett lönadt vicekonsulat därstädes.

Generalkonsuln i S:t Petersburg har under nästförflutna år upprepade gånger såväl muntligen som skriftligen under hand gjort framställningar i sådant syfte och har i en den 19 nästlidne december dagtecknad skrifvelse sammanfattat sina önskemål och därvid föreslagit inrättande af ett aflönadt vicekonsulat i Archangel med en aflöning af 10,000 kronor och ett bidrag till hyrande af kontorslokal af 1,200 kronor, med skyldighet för innehafvaren däraf att under den tid, då navigationen i Archangel icke pågår, tjänstgöra vid generalkonsulatet i S:t Petersburg.

Såsom skäl för denna sin anhållan har generalkonsuln anfört, att det visat sig alldeles omöjligt att för vicekonsulatets skötande erhålla i Archangel en därtill fullt lämplig person. Sådana funnes visserligen, men kunde ej, då de vore strängt anlidade af sina egna affärer under den korta, men lifliga navigationsperioden, åtaga sig några bigörsmål. De däremot, som icke droge sig för det arbete och besvär, som skötandet af ett vicekonsulat medförde, kunde ej — såvidt generalkonsuln haft tillfälle se — anses för arbetet lämpliga. Enligt hans mening kunde därför frågan lösas endast på ett sätt, nämligen genom upprättande af ett lönadt vicekonsulat.

Konsulatet i Archangel, hvilket är olönadt och hvars distrikt omfattar staden och guvernementet Archangel, samtliga hamnar vid Norra Ishafvet däri inbegripna, har stått obesatt alltsedan unionsupplösningen, och det har icke, trots en vidlyftig skriftväxling och trots att generalkonsuln i S:t Petersburg Hagelin personligen företagit en resa till platsen för att införskaffa upplysningar, visat sig möjligt att erhålla anvisning på lämplig person att såsom olönad konsul tillvarataga Sveriges intressen. Dessa äro emellertid så betydande, att upprättandet af ett lönadt vicekonsulat därstädes synes vara af förlållandena påkalladt. Den svenska sjöfarten på Hvita hafvets hamnar, som år 1898 utgjorde 14,081 tons, hade år 1906 stigit till 49,428 tons. Under 1907 nedgick denna visserligen något, näm-

ligen till 45,007 tons, men, enligt hvad t. f. konsuln framhåller, kan det säkerligen fastslås, att svenska redare med uppmärksamhet följa den i guvernementet Archangel pågående utvecklingen och att de svenska sjöfartsintressena på distriktet äro i stadigt stigande.

Af stor vikt för den svenska trävaruindustrien är äfven att kunna noga följa med den ryska trävaruexporten från Archangel, och detta torde endast fullt effektivt kunna ske genom en lönad konsulatämbetsman därstädes.

Alltsedan unionsupplösningen har den aflönade norske generalkonsuln förestått svenska konsulatet i Archangel. Äfven om göromålen af denne skötts på ett mycket tillfredsställande sätt, torde det af flera skäl vara önskvärdt att icke härmed fortfara. Bland annat äro exempelvis Sverige och Norge konkurrenter med afseende å afsättning af maskiner och förnödenheter för trävaruindustrien.

Om således förhållandena synas göra det nödvändigt, att en aflönad konsulat tjänsteman utskickas till Archangel, torde emellertid den omständigheten, att sjöfarten dit endast är öppen 4 till 5 månader årligen, föranleda därtill, att han endast under sagda tid behöfver vistas i Archangel. I betraktande af den stora arbetsbörda, som hvilar på generalkonsulatet i S:t Petersburg, torde det vara synnerligen önskvärdt, att han under resten af året tjänstgör därstädes. Vid ifrågavarande generalkonsulat, som har som distrikt hela det europeiska och asiatiska Ryssland, har arbetet under de senare åren tilltagit i synnerligen hög grad. Om man betänker, att Rysslands import af svenska varor år 1905 var $4\frac{3}{4}$ miljoner, år 1906 $6\frac{1}{2}$ miljoner och år 1907 $11\frac{1}{4}$ miljoner rubel, och att generalkonsulatet har ledningen öfver konsulatärendena för hela Ryssland och har att besvara alla till detsamma inkomna förfrågningar rörande den ryska marknaden, torde klart inses, att förhållandena nu äro helt olika mot år 1906, då den nya organisationen för konsulatväsendet genomfördes. Den nyöppnade regljära ångbåtslinjen Stockholm—Riga äfvensom den stora framgång, som den svenska afdelningen på den konstindustriella utställningen i S:t Petersburg rönt, torde äfven bidra till att öka våra handelsförbindelser med Ryssland och därmed arbetet vid generalkonsulatet. Till detsammans ökande lär äfven komma att bidra en ifrågasatt konsulär representation för Sibirien med upprättande af flera olönade vicekonsulat. För närvarande finnes vid generalkonsulatet utom generalkonsuln endast en kanslist anställd, hvarjämte en attaché nu tjänstgör där. Af egna medel aflönar dessutom generalkonsuln ett biträde, men trots detta förhållande, hvilket ju ingalunda kan väntas ständigt fortfara, har arbetsbördan visat sig väl stor. Om nu en lönad vicekonsul anställdes, som under sommarmånaderna skötte

konsulatärendena i Archangel och under vintern tjänstgjorde vid generalkonsulatet, vunnes därmed en afsevärd ökning i arbetskrafterna, hvarjämte det äfven bör tagas i betraktande, att en vicekonsul, som i flera år stannar på sin plats, betydligt mer kommer in i de egenartade förhållandena i Ryssland och dess språk än en attaché, som under sin utbildningstid i regel endast stannar något år på hvarje ort. För den kommersiella informationen är det äfven af stor vikt, att vederbörande tjänstemän hafva tillfälle till umgänge med personer på orten, men för en attaché med sitt ganska obetydliga arvode blir detta naturligtvis i väsentlig mån svårare än för en vicekonsul. Hvad beträffar löneförmånerna för den ifrågasatta vicekonsuln, torde de i betraktande af de dyra lefnadsförhållandena i S:t Petersburg och Archangel ej kunna sättas lägre än till 10,000 kronor, uppdelade i lön 3,600 kronor, hyresbidrag 2,000 kronor och ortstillägg 4,400 kronor, hvartill torde böra komma ett belopp af 1,200 kronor för hållande af kanslilokal i Archangel, då lokal uppenbarligen måste hyras för hela året och ej endast för sommarmånaderna. Då den nu föreslagna vicekonsulsbefattningen i det väsentligaste är af samma natur som de befattningar, för hvilka ersättning för kanslilokal beredts af förslagsanslaget bidrag till vissa vicekonsulers aflönande, torde nämnda belopp af 1,200 kronor böra utgå från sistnämnda anslag. Som emellertid det för detta anslag i staten uppförda belopp under föregående år icke fullt tagits i anspråk, anser jag, att någon förhöjning af detsamma icke behöfver ifrågakomma.

Därest Eders Kungl. Maj:t och Riksdagen komma att medgifva uppdragandet i 1910 års utrikesbudget af aflöning för den nu ifrågasatta vicevicekonsulsbefattningen, har jag, då det är af stor vikt, att befattningen kommer till stånd så snart som möjligt, för afsikt att hos Eders Kungl. Maj:t hemställa, att densamma måtte få tillsättas redan under innevarande år från seglationstidens början i mediet af maj, samt att aflöningen till innehafvaren för detta år må få utanordnas af tredje hufvudtitelns besparingar.

Vice-
konsulatet
i Riga.

I skrifvelse den 30 sistlidne september har ministern i S:t Petersburg anført följande:

Vicekonsuln i Riga, konsul Fredholm, hade till ministern inkommit med en skrifvelse, hvari han hemställde, att därvarande vicekonsulat måtte förändras till konsulat och i samband därmed lönen höjas. Såsom stöd för sin framställning anförde Fredholm med angifvande af siffror:

att ämbetsgöromålen numera stegrats så betydligt, att de fyra till fem gånger öfverstege det antal, som år 1906 uppgifvits till konsulat-kommittén;

att vicekonsulatets hjälp allt oftare toges i anspråk af talrika handelsresande;

att de svenska fabrikernas filialer i Riga årligen ökades; samt

att konsulatets intervention hos hamn- och tullmyndigheter samt befraktare till följd af den ökade samfärdseln med Sverige alltmera begärdes.

Beträffande löneförmånerna hemställde Fredholm, att desamma måtte utgå i likhet med de för konsuln i Moskva anslagna.

Om till de af Fredholm anförda skälen för att i Riga återupprätta det 1906 indragna konsulatet lades, att den sannolikt inom kort tid ordnade regelbundna sjöförbindelsen mellan Stockholm och Riga troligen i högst väsentlig grad komme att öka konsulatgöromålen och postens betydelse, samt att Sverige vore det enda europeiska land, som i Rysslands förnämsta hamnstad vid Östersjön företrädde af endast vicekonsul, så syntes ministern grundad anledning föreligga att snarast återupprätta ett lönadt konsulat i Riga.

Hvad anginge de af Fredholm föreslagna lönevillkoren, förefölle de ministern väl höga, men en icke oväsentlig höjning af nuvarande lönevillkor torde dock vara fullt berättigad, synnerligast som den åt nuvarande vicekonsuln anvisade lönen, efter ministerns förmenande, redan från början blifvit satt alldeles för låg. Därjämte hade lefnadsomkostnaderna i Riga, om än icke i samma grad som i hufvudstaden och Moskva, under de senare åren betydligt stegrats.

På grund af hvad ofvan anförts hemställde ministern:

att nuvarande lönade vicekonsulat i Riga måtte ombildas till ett lönadt konsulat;

att under detta konsulat såsom distrikt måtte läggas guvernementen Livland och Kurland; samt

att lönevillkoren för konsuln måtte bestämmas till 12,000 kronor.

I samma ärende har generalkonsuln i S:t Petersburg i skrifvelse den 4 sistlidne november anført i hufvudsak följande:

Från vicekonsuln i Riga, konsul Fredholm, hade generalkonsuln mottagit en skrifvelse, i hvilken Fredholm föresloge, att det nuvarande vicekonsulatet i Riga skulle förändras till ett lönadt konsulat därstädes med distrikt omfattande Kurland och Livland och med de löneförmåner, som vore anslagna för konsulatet i Moskva. Hvad Fredholm anført till stöd för sitt förslag, att vicekonsulatet i Riga skulle förvandlas till konsulat, hade icke öfvertygat generalkonsuln om lämpligheten af en sådan åtgärd. Den omständigheten, att arbetet å vicekonsulatet i Riga ökats, syntes generalkonsuln icke vara af beskaffenhet att föranleda en ändring

af konsulorganisationen i Ryssland. Det torde väl nämligen få anses som en regel, från hvilken endast i utomordentliga fall undantag borde göras, att en konsulär posts rang bestämdes enbart af den plats den intog i konsulorganisationen i ett viss land. Generalkonsuln vore därför icke ense med Fredholm däruti, att konsulatgöromålen i Riga öfverstege ramen af ett vicekonsulats verksamhet. Generalkonsuln kunde icke heller biträda de öfriga skäl, Fredholm anfört för upprättandet af ett nytt konsulsdistrikt i Ryssland, helst som inga olägenheter af den nuvarande organisationen kommit till synes. Någon sådan enhet bildade icke Östersjöprovinserna, att upprättandet af ett särskildt konsulsdistrikt skulle motiveras däraf. Vicekonsulernas i Libau, Windau och Pernau verksamhet torde icke behöfva mera kontroll än de flesta andra vicekonsulers; de hade, såvidt generalkonsuln erfarit, hittills alltid på ett tillfresställande sätt tillvaratagit svenska sjöfarandes intressen, och arbetet för beredande af afsättning af svenska varor inom det jämförelsevis obetydliga område, som skulle komma att utgöra det föreslagna nya konsulsdistriktet, torde icke motivera en sådan åtgärd som den föreslagna.

Hvad Fredholm anfört angående de förmenta olägenheterna af att Sverige enligt uppgift vore det enda europeiska land, som i Riga hade allenast vicekonsulat, syntes generalkonsuln icke heller vara af så stor betydelse, som Fredholm gjort gällande.

Generalkonsuln ansåge sig därför icke kunna förorda Fredholms förslag om vicekonsulatets i Riga förändring till konsulat. Däremot funne generalkonsuln hans hemställan om höjning af den lön han åtnjöte, åtminstone i viss utsträckning, värd att beaktas. Lefnadsomkostnaderna i Riga vore emellertid lägre än i Moskva och det kunde icke gärna komma i fråga, att löneförmånerna på dessa orter kunde sättas till samma belopp. Ett belopp på 6,000 rubel i Riga — däri inbegripet det belopp af 1,200 kronor, som utginge med anledning af att ingen konsul funnes på platsen — torde motsvara den lön, som åtnjöttes af konsuln i Moskva, och borde vara nog.

Vicekonsuln i Riga uppbar en aflöning af 7,200 kronor, däraf 3,600 kronor i lön, 1,500 kronor i hyresbidrag och 2,100 kronor i ortstillägg, hvartill kommer det ofvannämnda beloppet, 1,200 kronor, som utgår med anledning däraf, att olönadt konsulat ej på platsen upprättats.

Ehuru det icke kan förnekas, att vicekonsulatets i Riga betydelse i hög grad stigit sedan 1906, och att den öppnade direkta ångbåtlinjen Stockholm—Riga än ytterligare torde komma att höja dess vikt, anser jag dock icke skäl föreligga att redan nu förändra den år 1906 införda

konsulära organisationen för Ryssland. Det kan säkerligen hafva stor betydelse att åtminstone ännu några år bibehålla den anordning, enligt hvilken samtliga Östersjöprovinser lyda direkt under generalkonsulatet i S:t Petersburg, hvars nuvarande innehafvare med sin stora kändedom om förhållandena i Ryssland kan lämna visekonsulerna på de olika platserna många nyttiga råd och upplysningar. Beträffande den omständigheten, att Sverige skulle vara det enda europeiska land, som vore representeradt i Riga af en vicekonsul, bör erinras därom, att den nuvarande innehafvaren, Fredholm, personligen erhållit konsuls titel och sålunda icke har någon lägre ställning än sina kolleger på platsen.

A andra sidan kan det ej nekas, att den nu öppnade regelbundna ångbåtsförbindelsen gifvit vicekonsulatet en större betydelse, och att det därför kan synas skäligt att i betraktande här af öka vicekonsulns löneförmåner, i synnerhet som säkerligen lefnadskostnaderna under de senaste åren stigit i betydande grad. Enligt hvad jag inhämtat, utgjorde sålunda hyran för kansli och vicekonsulns privatbostad år 1907 1,200 rubel och ökades under 1908 till 1,600 rubel, hvarjämte värden låtit förstå, att den under 1910 skulle komma att uppgå till 2,000 rubel. Äfven priserna på lifsmedel hafva stigit i afsevärd grad. Så uppgifver vicekonsuln, att, ehuru han och hans familj lefvat mycket indraget, han redan under första hälften af 1908 utgifvit samtliga för befattningen anslagna löneförmåner för året. Både ministern och generalkonsuln i S:t Petersburg hafva hemställt, att löneförmånerna måtte ökas till omkring 12,000 kronor, däri inbegripet det anslag på 1,200 kronor, som vicekonsuln uppbär med anledning där af att olönadt konsulat ej är å platsen upprättadt, och finner jag, med stöd här af och med åberopande af hvad jag ofvan anført, det önskvärdt, att en dylik ökning äger rum, hvilket skulle innebära en ökning i vicekonsulns löneförmåner af 3,600 kronor i allt. Af dessa 3,600 kronor torde 1,500 kronor böra tillföras hyresbidraget och 2,100 kronor ortstillägget.»

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft en inom Andra Kammaren af herr *S. Palme* väckt motion (n:o 139), däri hemställts, att Riksdagen ville besluta om följande förändring i nu gällande aflöningsstat för beskickningar och konsulat:

Motion.

Ryssland.

Riga.

	Lön.	Hyresbidrag.	Ortstillägg.	Summa kronor.
Konsul	3,600	3,000	4,200	10,800;

samt föreskrifva, att konsuln i Riga förtfarande må äga uppbära 1,200 kronor för bestridande af kostnader för kanslihuset.

Beträffande de skäl, som motionären anført till stöd för sitt förslag, tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

*Utskottets
yttrande.*

Att anställandet af en lönad vicekonsul i Archangel och S:t Petersburg skulle vara af stor betydelse särskildt för den svenska sjöfarten på Hvita hafvets hamnar, synes utskottet vara ådagalagdt. Beträffande denne vicekonsuls uppehållsort, har utskottet, som visserligen icke haft något att erinra emot att han, på sätt i statsrådsprotokollet antydes, under vintermånaderna kommer att tjänstgöra vid generalkonsulatet i S:t Petersburg, emellertid velat framhålla, att det torde vara af vikt, att vicekonsulns vistelse i Archangel icke inskränkes till själfva seglationstiden utan utsträcker till så lång tid därutöfver, som erfordras för att han må kunna blifva tillräckligt förtrogen med förhållandena å platsen.

Angående vicekonsulatet i Riga synas skäl föreligga att höja de med denna befattning förenade löneförmåner på sätt Kungl. Maj:ts förslagit, men torde det, särskildt i betraktande af hvad departementschefen och generalkonsuln i S:t Petersburg i frågan anført, icke åtminstone för närvarande vara af behofvet påkalladt att, såsom af ofvannämnda motionär föreslagits, förändra befattningen till konsulat.

Utskottet får sålunda hemställa,

att Riksdagen må med bifall till Kungl Maj:ts förslag

a) å staten för beskickningar och konsulat uppföra lön för en vicekonsul i Archangel och S:t Petersburg med 10,000 kronor, hvaraf 3,600 kronor i egentlig lön, 2,000 kronor i hyresbidrag och 4,400 i kronor i ortstillägg; samt

b) likaledes med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med afslag å herr Palmes ofvannämnda motion höja vicekonsulns i Riga aflöning med 3,600 kronor till 10,800 kronor, hvaraf 3,600 kronor i egentlig lön, 3,000 kronor i hyresbidrag och 4,200 kronor i ortstillägg.

Vid bifall till dessa framställningar kommer anslaget till beskickningar och konsulat, nu uppgående till 873,600 kronor, att höjas med 13,600 kronor till 887,200 kronor.

3:o) Under denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t vidare föreslagit Riksdagen

dels att, i stället för det i nu gällande stat uppförda anslaget vikariatsersättning, renskrifning, tillfälliga biträden m. m. 14,000 kronor, må uppföras ett anslag vikariatsersättning, extra biträden m. m. å 9,200 kronor;

dels att, i stället för det i nu gällande stat uppförda anslaget kanslivaktmästare, renskrifningskostnader och andra utgifter vid beskickningar och konsulat, 23,500 kronor, må uppföras ett anslag kanslivaktmästare och andra utgifter vid beskickningar och konsulat å 17,000 kronor.

dels ock att, i stället för det i nu gällande stat uppförda förslagsanslaget skrifmaterialier, expenser, ved, ljus m. m. 98,507 kronor, må uppföras ett förslagsanslag skrifmaterialier, expenser, renskrifning, ved, ljus, m. m. å 120,064 kronor.

Vikariatsersättning, renskrifning, tillfälliga biträden m. m.
Kanslivaktmästare, renskrifningskostnader och andra utgifter vid beskickningar och konsulat.
Skrifmaterialier, expenser, ved, ljus m. m.

[3—5]

Rörande detta ärende har departementschefen till statsrådsprotokollet anfört följande:

»Det i riksstaten för 1907 uppförda ordinarie anslag, 14,000 kronor, för vikariatsersättning, renskrifning, tillfälliga biträden m. m., hvilket anslag bibehållits oförändradt i 1908 och 1909 års riksstater, bestämdes till sitt belopp på grund af följande beräkning:

arfvode åt utrikesdepartementets juridiska ombud	600 kronor
biträden för räkenskapsföring och sifferrevision inom utrikesdepartementet	2,000 »
arfvoden till renskrifverskor i utrikesdepartementet	8,150 »
vikariatsersättning till tjänstemän inom departementet	3,250 »

tillhopa 14,000 kronor

De till arfvoden för renskrifning beräknade belopp hafva visat sig otillräckliga. Med den betydande ökning af utrikesdepartementets göromål, som under de senare åren ägt rum, har det varit nödvändigt att utom ordinarie renskrifverskor anlita ytterligare skrifbiträde, och med den kända ökningen af löfnadskostnaderna i Stockholm hafva arfvodena till renskrifverskorna måst höjas. Ett bestämdt behof har gjort sig gällande att redan med utrikesdepartementets nuvarande omfattning fast anställa ännu en renskrifverska, kunnig jämväl i stenografi. Därest det af mig framställda förslag om inrättande af en pressafdelning inom departementet vinner Eders Kungl. Maj:ts och Riksdagens bifall, kommer säkerligen behofvet af ytterligare en ny renskrifverska att göra sig gällande. Kostnaderna för renskrift äro helt naturligt omöjliga att på förhand noggrant bestämma.

De borde därför icke utgå från ett fast anslag, utan från ett anslag af sådan natur, att detsamma i händelse af behof kunde öfverskridas. Ren-skrifningskostnaderna i utrikesdepartementet torde därför lämpligen böra öfverflyttas till förslagsanslaget skrifmaterialer, expenser, ved, ljus m. m.

Jämväl det belopp, 2,000 kronor, som beräknats för de biträden för räkenskapsföring och sifferrevision i utrikesdepartementet, hvilka med stöd af utrikesdepartementets instruktion finnas där anställda, har visat sig för knapp. På grund såväl af det ökade arbete, som kräfvades af dessa biträden, som ock af den allmänna förhöjningen af löner och arfvoden, hvilka under de sista åren ägt rum, hafva de till bemälda biträden utbetalda belopp måst ökas. För att tillgodose de kraf, som under en längre tid framåt kunna uppstå, torde för detta ändamål böra beräknas 3,000 kronor om året.

Äfven för andra ändamål vore högeligen önskvärdt, att tillfälle funnes att använda extra biträden i utrikesdepartementet. Frågor om ordensutmärkelser och de ofta ganska invecklade ceremoni- och etikettsfrågor, som ingå i utrikesdepartementets arbete, tillhöra jämlikt gällande instruktion departementets personal- och räkenskapsafdelning. Då emellertid chefen för afdelningen mest är upptagen af handläggning af kamerala frågor och andra mål och ärenden af större vikt, hafva de ofvannämnda frågorna i allmänhet öfverlämnats till förste sekreteraren på afdelningen eller under dennes semester samt under tider af stor brådska till en andre sekreterare. Till följd af de ombyten, som äga rum icke blott af andre sekreterare utan äfven af förste sekreterare på afdelningarna, uppstår i fråga om dessa ärendens behandling en brist på kontinuitet, som försakat ej ringa olägenhet. Till stor fördel skulle därför vara att vid handläggningen af sistomförmälda ärenden kunna erhålla biträde af någon lämplig, på ett mera fast sätt vid utrikesdepartementet fästad person. Härför, äfvensom för annat eventuellt särskildt biträde vid departement, torde böra beräknas 2,000 kronor om året. De nu omförmälda biträdena i utrikesdepartementet torde icke böra benämnas tillfälliga biträden utan snarare extra biträden.

Det under nu ifrågavarande anslag beräknade belopp för vikariatsersättningar i utrikesdepartementet skulle, därest mitt ofvan framställda förslag om inrättande af en ny förste och en ny andre sekreterarebefattning i departementet vinner bifall, behöfva ökas med hvad som erfordras i vikariatsersättning under semester för bemälda båda tjänstemän eller kronor 337: 50, i afrundadt tal 350 kronor.

För bestämmande af det belopp, till hvilket i 1910 års budget det nu ifrågavarande anslaget, hvars benämning torde böra ändras till vikariats-

ersättning, extra biträden m. m. bör upptagas, torde sålunda följande beräkning kunna läggas till grund:

arfvode åt utrikesdepartementet juridiska ombud	600 kronor	
biträden för räkenskapsföring och sifferrevision samt andra extra biträden inom departementet	5,000	»
vikariatsersättning under semester för tjänstemän inom ut- rikesdepartementet	3,600	»
		<hr/>
	tillhopa	9,200 kronor.

Af anslaget kanslivaktmästare, renskrifningskostnader och andra utgifter vid beskickningar och konsulat, 23,500 kronor, torde på det af mig härofvän beträffande utgifterna för renskrift i utrikesdepartementet anförda skäl, renskrifningskostnaderna bära öfverflyttas till förslagsanslaget skrifmaterialier, expenser, ved, ljus m. m. Berörda kostnader uppginge under år 1907 till 6,450 kronor och under år 1908 till ett något högre belopp. Den del af anslaget, som skulle öfverflyttas, torde därför lämpligen kunna bestämmas till 6,500 kronor. Under förutsättning af bifall till denna öfverflyttning skulle det förstnämnda anslaget, hvars benämning borde ändras till kanslivaktmästare och andra utgifter vid beskickningar och konsulat, komma att nedsättas till 17,000 kronor.

På sätt jag ofvan hemställt, skulle till förslagsanslaget skrifmaterialier, expenser, ved, ljus m. m. öfverflyttas renskrifningskostnaderna såväl i utrikesdepartementet som vid beskickningarna och konsulaten. Anslagets benämning borde till följd däraf ändras på så sätt, att ordet renskrifning jämväl däri förekomme. Hvad angår utrikesdepartementets renskrifningskostnader, så uppgingo dessa under år 1907 till 10,700 kronor och under 1908 till något högre belopp. I betraktande af den ökning i samma utgifter, som, enligt hvad jag förut omförmält, under den närmaste tiden måste inträda, och för att möta ökade utgifter under några år framåt torde likväl icke lägre belopp än 15,000 kronor i 1910 års budget bära för ändamålet beräknas. Genom öfverflyttningen till nu omhandlade förslagsanslag jämväl af renskrifningskostnaderna vid beskickningar och konsulat, beräknade till 6,500 kronor, skulle anslaget komma att ökas med tillhopa 21,500 kronor. Anslaget utgör i 1909 års budget 98,507 kronor och skulle sålunda komma att i 1910 års budget utgöra 120,007 kronor eller, för jämnande af hufvudtitelns slutsumma, 120,064 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Vid beräkning af det föreslagna anslaget till vikariatsersättning, extra biträden m. m. å 9,200 kronor har departemertschefen beräknat vikariatsersättning under semester för tjänstemän inom departementet till 3,600 kronor, däribland vikariatsersättning åt en ny förste och en ny andre sekreterare till sammanlagt 337 kronor 50 öre, i afrundadt tal 350 kronor. Då för vikariatsersättning under en andre sekreterares semester erfordras 100 kronor, läser vid bifall till hvad utskottet under punkt 1 här ofvan hemställt, vikariatsersättning för en föreslagen ny andre sekreterare icke ifrågakomma, i följd hvaraf beloppet å ifrågavarande anslag å 9,200 kronor kan nedsättas till 9,100 kronor.

Utskottet, som i öfrigt icke har något att erinra emot Kungl. Maj:ts framställning i ärendet, hemställer sålunda,

att Riksdagen må

a) i stället för det i nu gällande stat uppförda anslaget vikariatsersättning, renskrifning, tillfälliga biträden m. m., 14,000 kronor, uppföra ett anslag *vikariatsersättning, extra biträden m. m.* å 9,100 kronor:

b) i stället för det i nu gällande stat uppförda anslaget kanslivaktmästare, renskrifningskostnader och andra utgifter vid beskickningar och konsulat, 23,500 kronor, uppföra ett anslag *kanslivaktmästare och andra utgifter vid beskickningar och konsulat* å 17,000 kronor;

c) i stället för det i nu gällande stat uppförda förslagsanslaget skrifmaterialier, expenser, ved, ljus m. m., 98,507 kronor, uppföra ett förslagsanslag *skrifmaterialier, expenser, renskrifning, ved, ljus m. m.* å 120,064 kronor.

Vid bifall härtill komma förenämnda anslag att höjas med 10,157 kronor.

*Hemliga
utgifter.*
[6.]

4:o) Kungl. Maj:ts har vidare under denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen, att anslaget till hemliga utgifter, nu uppgående till 40,000 kronor, måtte höjas med lika belopp eller 40,000 kronor till 80,000 kronor.

Departemertschefen har i detta ärende till åberopade statsrådsprotokollet anfört följande:

»Det i 1908 års riksstat för hemliga utgifter uppförda anslag af 40,000 kronor har visat sig otillräckligt. De under nämnda år bestridda utgifter af förevarande art, hvilka blifvit af Eders Majestät godkända,

hafva uppgått till 50,000 kronor. Framställning torde därför böra ske om gäldande genom på extra stat för 1910 beviljade medel af det belopp, 10,000 kronor, hvarmed utgifterna således öfverstigit anslaget.

Men äfven för innevarande och kommande år torde ett årligt belopp af 40,000 kronor, hvilket för ifrågavarande utgifter är upptaget jämväl i 1909 års riksstat, blifva otillräckligt. Enligt den beräkning angående hemliga utgifter, som blifvit af Eders Maj:t gillad, skulle för ändamålet erfordras, att det årliga anslaget höjdes till det dubbla beloppet eller till 80,000 kronor. Jag erinrar att från och med den 1 oktober 1906, då den nya organisationen af utrikesdepartementet, diplomaten och konsulatväsendet trädde i kraft, vid föredragning af ärenden rörande ifrågavarande utgifter icke, såsom förut skett, ministern för utrikes ärendena allena utan äfven statsministern och en annan af statsrådets ledamöter äro närvarande.

Det förhöjda beloppet torde böra utgå redan från den 1 juli innevarande år, och skulle således på extra stat för 1910 af Riksdagen äskas ett anslag, motsvarande hälften af ökningen för hela året, eller 20,000 kronor att redan under år 1909 utanordnas.»

Då för hemliga utgifter under år 1908 åtgått 50,000 kronor, synes det utskottet lämpligt att beräkna utgifterna till samma belopp jämväl för åren 1909 och 1910. I anledning af Kungl. Maj:ts framställningar under denna punkt och under punkt 16 här nedan torde Riksdagen sålunda böra dels anvisa 10,000 kronor, hvarmed anslaget för år 1908 öfverskridits, dels bevilja ett anslag å 10,000 kronor såsom tillökning till 1909 års anslag, dels ock höja anslaget å ordinarie stat med samma belopp, eller till 50,000 kronor.

Då under denna punkt endast är fråga om anslag å ordinarie stat, hemställer utskottet,

att Riksdagen må höja anslaget till *hemliga utgifter*, nu 40,000 kronor, med 10,000 kronor till 50,000 kronor.

Vid bifall till hvad utskottet beträffande de ordinarie anslagen under denna hufvudtitel föreslagit, kommer dessa anslags slutsumma, nu 1,377,107 kronor, att ökas med 37,857 kronor till 1,414,964 kronor.

Öfriga ordinarie anslag.

Öfriga ordinarie anslag. 5:o) Beträffande öfriga ordinarie anslag, som finnas i nu gällande riksstat uppförda å denna hufvudtitel, har Kungl. Maj:t icke föreslagit någon förändring.

I anledning häraf hemställer utskottet,

att samtliga de ordinarie anslag under denna hufvudtitel, i afseende å hvilka utskottet icke här ofvan framställt särskilda förslag, må i riksstaten uppföras till oförändrade belopp; dock att anslaget till skrifmaterialier, expenser, renskrifning, ved, ljus m. m. må få till beloppet jämkas i den mån, som för jämnande af hufvudtitelns slutsumma kan finnas erforderligt.

Extra anslag.

Sveriges traktater. 6:o) Till fortsatt utgifvande af Sveriges traktater har Kungl. Maj:t jämväl för år 1910 äskat ett extra anslag af 4,500 kronor; och får utskottet, under hänvisning till hvad departementschefen till statsrådsprotokollet öfver utrikesärenden den 12 januari innevarande år anfört angående detta ärende, hemställa,

[7.]

att Riksdagen må till fortsatt utgifvande af Sveriges traktater för år 1910 på extra stat bevilja ett anslag af 4,500 kronor.

Internationella skiljedomstolens byrå i Haag. 7:o) Med tillstyrkande af bifall till hvad Kungl. Maj:t under punkt 8 af denna hufvudtitel föreslagit, hemställer utskottet,

[8.]

att Riksdagen må, i likhet med föregående år, till bestridande af Sveriges andel i kostnaderna under innevarande år för den internationella skiljedomstolens byrå i Haag å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 2,500 kronor.

8:o) Med tillstyrkande af bifall till hvad Kungl. Maj:t under punkt 9 af tredje hufvudtiteln föreslagit, hemställer utskottet *Internationella fredsbyrån i Bern*

att Riksdagen må såsom bidrag till *den internationella fredsbyrån i Bern* å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 750 kronor.

[9.]

9:o) Med anledning af hvad Kungl. Maj:t uti punkt 10 under tredje hufvudtiteln föreslagit, får utskottet hemställa, *Personliga godtgörelser för mistade konsulatafgifter.*

att Riksdagen må, i likhet med hvad under föregående år ägt rum, såsom extra anslag för år 1910 till *personliga godtgörelser för mistade konsulatafgifter* bevilja 11,000 kronor.

[10.]

10:o) Då utskottet icke haft något att erinra mot hvad Kungl. Maj:t uti punkt 11 af denna hufvudtitel föreslagit, får utskottet hemställa, *Personliga lönetillägg.*

att Riksdagen må såsom extra anslag för år 1910 till *personliga lönetillägg* åt generalkonsulerna Danielsson och Améen bevilja 5,500 kronor.

[11.]

11:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts under punkterna 1 och 12 af denna hufvudtitel gjorda framställningar och, med hänvisning till hvad under punkt 1 här ofvan anförts, får utskottet hemställa, *Arfvoden för en förste sekreterare i utrikesdepartementet m. m.*

att Riksdagen må på extra stat för år 1910
a) såsom *arfvode för senare halfåret 1909 för en förste sekreterare i utrikesdepartementet* bevilja ett belopp af 2,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1909 af tillgängliga medel utanordna beloppet,
b) *till förstärkande af arbetskrafterna inom departementet* bevilja ett belopp af 4,500 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att för detta ändamål under år 1909 af tillgängliga medel utanordna 1,500 kronor.

[12.]

12:o) Kungl. Maj:t har under denna hufvudtitel vidare föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1910 må uppföras 8,000 kronor såsom *Lönetillägg för ministerresidenten i Buenos Aires* lönetillägg för ministerresidenten i Buenos Aires att af denne uppbäras under de villkor, som för ortstillägg gälla, med 4,000 kronor under år

[13.]

1909 och 4,000 kronor under år 1910, med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1909 af tillgängliga medel utanordna 4,000 kronor.

Beträffande denna fråga har departementschefen till åberopade statsrådsprotokollet anfört följande:

»På grund af 1908 års Riksdags beslut ökades löneförmånerna för ministerresidenten i Buenos Aires till 36,000 kronor, hvaraf 6,700 kronor i egentlig lön, 8,400 kronor i hyresbidrag och 21,000 kronor i ortstillägg. Ministerresidenten Gylden, hvilken i sin framställning anfört 40,000 kronor såsom det lägsta tänkbara belopp, med hvilket han, som saknade enskild förmögenhet, kunde existera som Sveriges representant i Buenos Aires, inlämnade vid mottagande af underrättelse om Riksdagens beslut sin afskedsansökan och föredrog sålunda att återgå till sin med 5,260—5,360 kronor affönade kaptensbefattning vid flottan framför att kvarstanna i Buenos Aires med en lön af 36,000 kronor. Då emellertid Gylden städe skött sin befattning på ett i allo förtjänstfullt sätt, och då dessutom af personer, som hafva affärsförbindelser med Argentina och som haft tillfälle på nära håll följa hans verksamhet för främjande af våra handelsförbindelser med Argentina, uttalats det varmaste erkännande af hans verksamhet liksom äfven lifliga förhoppningar, att han måtte kvarstanna på platsen, gjorde jag hos honom förnyad framställning om hans kvarstannande tillsvi- vidare, och lät han äfven förmå sig härtill, sedan jag ställt i utsikt att, i betraktande af de upplysningar, jag erhållit angående de för närvarande synnerligen uppdrifna lefnadskostnaderna i Buenos Aires, förelägga 1909 års Riksdag en proposition om tilldelande åt honom af ett dyrtidstillägg uppgående till 4,000 kronor årligen att utgå från och med år 1909.

Sedan ministerresidenten Gylden anmodats inkomma med viss utredning, har han bland annat anfört:

40,000 kronor utgjorde ett minimum för ett något så när värdigt uppträdande för en diplomatisk representant i Buenos Aires ty äfven med denna summa, som för öfrigt med fulla 10,000 kronor understege, hvad hans belgiska kollega ansåge vara nödvändigt för att på ett tillfredsställande sätt representera sitt land och som denne med godt hopp om framgång begärt af sin regering, kunde det icke blifva fråga om någon större representation eller ett deltagande i sällskapslivet. Af det öfver- slag öfver hans utgifter, som han föregående år framlagt och som influtit i förra propositionen, framginge tydligen, att intet blefve öfrigt för representation eller nöjen. Under det nu förflutna året hade det dessutom visat sig, att han ej i någon af de där upptagna posterna kunnat göra några inskränkningar, utan fastmera fått sätta till, oaktadt den strängaste sparsamhet. Att han ej från första början föreslagit en väsentligen högre

lön, berodde på, att han funnit det orimligt att begära mer än en dubbling af lönen, huru föga den än ursprungligen var baserad på rådande förhållanden och lefnadsomständigheter på platsen. Dyrheten på platsen vore en orsak till den omständigheten, att ingen minister blefve länge kvar, utan gjorde allt för att komma därifrån och oftast vore glad att få en mindre viktig post blott för att komma till ett land, där lefnadskostnaderna vore mindre.

I den till grund för föregående års proposition liggande framställning från ministerresidenten har denne, efter att hafva lämnat en redogörelse öfver lefnadsförhållandena i Buenos Aires, anført, att det visserligen icke kunde förnekas, att prisen för närvarande vore ytterligt uppskrufvade, och att en reaktion förr eller senare måste inträffa, men att dels priserna aldrig torde gå ned i någon mera nämnvärd grad och dels inga anledningar föreläge just nu, att reaktionen skulle inträffa inom den närmaste framtiden. Denna förmodan äger, enligt hvad jag erfarit, sin fulla riktighet. I Argentina sjunker penningvärdet alltjämt, och att prisfall skulle inträda i en nära framtid, är föga tänkbart. De sedan några år enormt höjda lefnadskostnaderna i Buenos Aires hafva också haft till följd, att ett flertal utländska representanter hos sina respektive regeringar anhållit om löneförhöjning. Resultatet häraf har t. ex. för den engelske ministern varit, att han, som vid sitt tillträde af platsen i januari 1907 erhöll en förhöjning från 3,000 till 4,000 pund sterling, året därpå erhöill en ytterligare ökning af 800 pund, hvadan hans löneförmåner i svenskt myntslag uppgå till omkring 86,400 kronor. Äfven de franska, belgiska och holländska ministrarna hafva gjort framställningar om löneförhöjningar.

Skulle ministerresidenten Gylden nu afgå, torde man med säkerhet kunna antaga, att, äfven om en lämplig efterträdare skulle kunna förefinnas, som vore villig åtaga sig befattningen med nu utgående löneförmåner, denne med all sannolikhet, sedan han satt sig närmare in i förhållandena på platsen, komme att afgå, därest ej någon löneförbättring beviljades honom. Frånsedt att det ovillkorligen måste verka menligt för statens intressen, att innehafvarna af befattningen ofta skifta, torde äfven böra tagas i betraktande, att, om ombyte af ministerresident ofta äger rum, staten kommer att åtskilliga gånger få utbetala ekiperingspenningar, hvilkas sammanlagda belopp torde kunna antagas komma att öfverstiga hvad staten genom beviljande af ett dyrtidstillägg af 4,000 kronor komme att utgifva.

Såsom jag ofvan anført, torde det kunna anses uteslutet, att de dyra lefnadsförhållandena i Buenos Aires komma att inom den närmaste framtiden minskas, hvarför en lön af 36,000 kronor icke med äfven mycket måttliga anspråk under nuvarande förhållanden kan anses tillräcklig. Å

andra sidan synes det dock mest ändamålsenligt att, för den händelse priserna mot förmodan verkligen skulle komma att sjunka i Argentina, icke bland ordinarie anslag uppföra en eventuell ökning af ministerresidentens löneförmåner.»

*Utskottets
yttvande.*

Hos 1908 års Riksdag gjorde Kungl. Maj:t framställning om höjande af löneförmånerna för ministerresidenten i Buenos Aires med 21,000 kronor till 42,000 kronor, hvaraf 6,600 kronor i egentlig lön, 11,400 kronor i hyresbidrag och 24,000 kronor i ortstillägg. Denna Kungl. Maj:ts framställning blef på det sätt af Riksdagen bifallen, att Riksdagen höjde nämnda ministerresidents löneförmåner med 15,000 kronor till 36,000 kronor, hvaraf 6,600 kronor i egentlig lön, 8,400 kronor i hyresbidrag och 21,000 kronor i ortstillägg. Att Riksdagen skulle frångå detta efter en ingående pröfning af frågan fattade beslut, anser sig utskottet icke kunna tillstyrka, helst nya på frågans bedömande inverkan omständigheter icke synas utskottet hafva tillkommit. Utskottet finner sig alltså icke kunna förorda förslaget om beviljande af ytterligare löneförhöjning för ifrågavarande ambetsman, utan hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning icke må af Riksdagen bifallas.

*Arfvode till
en legations-
sekreterare
vid beskick-
ningen i
Tokio och
Peking.*

[14.]

13:o) Med anledning af hvad Kungl. Maj:t under punkt 14 af denna hufvudtitel föreslagit, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i likhet med hvad under nästföregående år ägt rum, å extra stat för år 1910 till arfvode för en legationssekreterare vid beskickningen i Tokio och Peking bevilja 7,500 kronor att med en tolfte-del månatligen till honom utbetalas.

*Arfvode till
en andre
kanslist vid
generalkon-
sulatet i
London.*

[15.]

14:o) Uti punkt 15 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1910 till arfvode för en andre kanslist vid generalkonsulatet i London anvisa 3,600 kronor.

Vid detta ärendes föredragning har departementschefen till åberopade statsrådsprotokollet anfört följande:

»I skrifvelse den 4 nästlidne december har generalkonsuln i London gjort framställning om upprättande af en ny kanslistbefattning vid generalkonsulatet äfvensom om höjande af vicekonsulns och den redan befintlige kanslistens löneförmåner samt därvid anfört:

I det uttalande beträffande omorganisationen af konsulatväsendet inom Londons distrikt, som han insändt i december månad 1905 och som funnes aftryckt i bihanget till senaste diplomat- och konsulatkommittés betänkande sid. 189—193, hade generalkonsuln tillåtit sig hemställa, att å hufvudstationen skulle, förutom generalkonsul och vicekonsul, anställas tvenne lönade fasta tjänstemän, nämligen en förste och en andre sekreterare.

Enligt den ordning, som i berörda afseende sedermera infördes och fortfarande gällde, voro emellertid därvarande fasta personal inskränkt till i det hela blott trenne tjänstemän, nämligen generalkonsul, vicekonsul och kanslist. Med hänsyn till tjänstemän af sistnämnda kategori vore dessutom att anmärka, att dessa förutsatts endast skola äga mera begränsad teknisk eller praktisk utbildning och i regel ej anses behöriga att ifrågakomma vid befordring till högre befattningar inom konsulatväsendet.

Under den tid, som förflutit sedan nämnda ordning vardt tillämpad, hade det befunnits, att de krafter, som sålunda ställts till generalkonsulatets förfogande, icke varit tillräckliga för handläggningen af där förekommande ärenden, hvilka åter visat sig ständigt vara stadda i tillväxt. Visserligen hade hjälp härvid bragts till väga därigenom, att tid efter annan till tjänstgöring beordrats attachéer, men då dessa tjänstemän vanligen efter kortare vistelse förflyttats till andra orter, och hvarje ny attaché kraft handledning för att varda förtrogen med arbetsätt och lokala förhållanden, kunde det näppeligen sägas, att genom denna anordning erforderligt biträde lämnats den fasta personalen, för hvilken tjänstgöringen därför blifvit synnerligen ansträngande — något, som i sin ordning haft till följd, att i många fall behöflig tid icke funnits för tillfredsställande behandling af föreliggande mål.

Under dessa omständigheter ifrågasatte generalkonsuln ånyo, huruvida icke hans i förenämnda uttalande afgifna förslag till organisation af generalkonsulatet i London skulle kunna vinna bifall, och följaktligen där anställas en fjärde aflönad fast tjänsteman. Då likväl benämningen sekreterare icke kommit att användas i afseende å befattning inom konsulatjänsten, torde förhållandena skola medföra, att den omförmälde nye tjänstemannen också kallades kanslist, hvarigenom generalkonsulatets lönade fasta personal skulle komma att för framtiden utgöras af generalkonsul, vicekonsul samt en förste och en andre kanslist. Härvid ville generalkonsuln framhålla, att det enligt hans förmenande vore lämpligt att för befattningarna såväl såsom förste som andre kanslist för framtiden fordrades samma kompetens som för inträde i konsulatkarriären öfverhufvud, och att sålunda kanslistbefattningarna upphörde att ställas i en särskild

klass, enär nämligen eljest allvarsam svårighet befarades skola yppas att få dylik plats på tillfredsställande sätt besatt.

Vidare ville generalkonsuln betona, att de löneförmåner, som å nuvarande stat anslagits till såväl vicekonsul som kanslist vid generalkonsulatet, icke kunde sägas motsvara dessa tjänstemäns rimliga lefnadsanspråk. Det kunde vara möjligt att inom viss annan nations konsulatväsende liknande befattningar icke förenats med högre arfvoden, men det borde därvid icke förbises, att sådan nation till äfventyrs kunde vid förefallande behof finna män med tillräcklig förmögenhet att tillåta dem lämna lönefrågan åsido vid inträde å konsulsbanan, medan däremot hos oss denna lefnadsväg i allmänhet valdes med hufvudsaklig tanke på att vederbörande där måtte kunna förvärfva nödig utkomst.

Tidigare hade de underordnade befattningarna vid generalkonsulatet varit vida bättre aflönade än hvad nu vore fallet, och nu hade säkerligen ej mindre lefnadskostnaderna i England höjts, än äfven de fordringar vuxit, som man funnit sig böra ställa på konsulattjänstemännens kompetens och arbete. Och det torde nog få gälla såsom allmän erfarenhet, att våra konsulattjänstemän svårligen funne tillfälle att öka sina inkomster genom utförande af enskilda uppdrag, äfven under förutsättning att sådan utväg kunde anlitas, utan att författningarna öfverträddes.

I väsentlig anslutning till hvad generalkonsuln i sitt förut berörda uttalande anfört, hemställde han därför, att personalen vid generalkonsulatet i London för framtiden komme att vid sidan af generalkonsuln utgöras af:

Vicekonsul	med lön af 10,000 kronor
förste kanslist	» » » 6,000 »
andre »	» » » 4,500 »

Generalkonsuln underlåte härvid icke anmärka, att han funnit sig böra föreslå förste kanslistens lön till samma belopp som under vår konsulatgemenskap med Norge tillförsäkrades kanslisten vid svensk-norska generalkonsulatet därstädes.

Hvad generalkonsuln sålunda anfört rörande önskvärldheten att öka vicekonsulns och den redan befintliga kanslistens löneförmåner äger säkerligen berättigande. Lefnadsvillkoren i London hafva under de senare åren stigit i så oerhörd grad, att de 1906 bestämda lönerna säkerligen ej kunna anses tillräckliga. Jag har med anledning därpå anmodat generalkonsuln att inkomma med en detaljerad redogörelse för hyrornas storlek, pris å lifsmedel och öfriga omständigheter, som kunna anses göra en löneförhöjning önskvärd. Innan denna utredning äfvensom andra upplysningar jag sökt

inhämta föreligga, anser jag mig emellertid icke böra hos Eders Kungl. Maj:t göra framställning om en löneförhöjning vare sig vid ifrågavarande generalkonsulat eller vid en del andra konsulat, där äfven någon ökning af löneförmånerna kan synas önskvärd. Under sådana förhållanden har jag ej heller ansett mig nu böra föreslå inrättande på ordinarie stat af en andre kanslistbefattning.

Å andra sidan måste erkännas, att generalkonsulatets arbetsbörd för närvarande är så stor, att det synes oundgängligen nödvändigt, att för att detsamma fortfarande skall väl fylla sin uppgift ökad arbetskraft tillföres. Arbetet fortgår från tidigt på morgonen till sent ut på kvällen, och för tjänstemännen blifver ingen tid öfrig att utom kansli lokalen sätta sig närmare in i engelska språket och engelska förhållanden, något som torde kunna anses vara för dem synnerligen önskvärdt. Ett par af de där anställda tjänstemännens hälsa har också lidit verkligt men af det forcerade arbetet. För att intill dess förhållandena kunnat blifva definitivt ordnade skaffa nödig arbetskraft åt generalkonsulatet, torde det därför få anses af förhållandena påkalladt att vid detsamma anställa en kanslist med ett arfvode på extra stat, motsvarande det, som tillkommer den nu anställda kanslisten eller 3,600 kronor för år.

Utskottet, som ej funnit något att erinra mot ifrågavarande framställning, hemställer alltså,

att Riksdagen må å extra stat för år 1910 till arfvode för en andre kanslist vid generalkonsulatet i London anvisa 3,600 kronor.

15:o) I anledning af Kungl. Maj:ts under punkterna 6 och 16 af denna hufvudtitel gjorda framställningar får utskottet, med åberopande af hvad utskottet under punkt 6:o här ofvan anfört, hemställa,

*Hemliga
utgifter.*
[16.]

att Riksdagen må å extra stat för 1910 bevilja
a) 10,000 kronor till gäldande af det belopp, hvarmed de *hemliga utgifterna* under 1908 öfverstigit det därför anvisade anslag samt

b) 10,000 kronor ytterligare anslag till hemliga utgifter under år 1909,

tillhopa 20,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1909 af tillgängliga medel utanordna ifrågavarande belopp.

*Ersättning
för förskott
till inköp af
beskicknings-
hus i Paris.*

[17.]

16:o) Kungl. Maj:t har vidare under denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att till gäldande af det af statskontoret förskjutna belopp för inköp af beskickningshus i Paris bevilja ett anslag af 200,000 kronor samt däraf å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 25,000 kronor.

Rörande detta ärende har departementschefen till åberopade statsrådsprotokollet anfört följande.

»I nådig proposition den 31 mars 1900 äskade Kungl. Maj:t Riksdagens medgifvande, att till inköp för svenska statens räkning af beskickningshus i Paris måtte få användas — jämte vissa belopp af Sveriges andel i konsulskassans behållning samt af de från kronans egendom i Konstantinopel influtna, i Sveriges riksbank deponerade hyresmedlen — af statsverkets disponibla medel, att af statskontoret förskjutas, ett belopp af 200,000 kronor, under villkor att ränta efter 3 procent och amortering å det utaf statskontoret förskjutna beloppet äfvensom de årliga kostnaderna för husets underhåll, onera m. m., i den mån förenämnda utgifter icke betäcktes genom visst afdrag å ministerlönen i Paris, skulle bestridas af öfverskottet å hyrorna från kronans egendom i Konstantinopel.

I sitt den 8 maj 1900 afgifna utlåtande öfver denna Kungl. Maj:ts framställning anförde Riksdagens statsutskott, bland annat, hvad beträffar förslaget att såsom förskott af statskontoret erhålla 200,000 kronor, hvilket belopp därefter skulle genom de årliga öfverskotten från kronans fastighet i Konstantinopel amorteras och enligt Kungl. Maj:ts förslag delvis förräntas, att denna amortering syntes vara mindre lämplig. Enklast torde enligt utskottets mening hafva varit, om såsom direkt statsanslag kunnat anvisas nämnda inköpssumma, hvilken icke kunde gäldas af konsulskassans besparingar eller kapitaliserade hyresmedel från fastigheten i Konstantinopel. Då emellertid förslag i sådant afseende icke föreläge, och utskottet alltså icke kunde därom göra hemställan, hölle utskottet före, att i saken borde så förfaras, att statskontoret af tillgängliga medel skulle förskjuta beloppet, som därefter af Kungl. Maj:t för en kommande Riksdag skulle anmälas till ersättande; och hemställde utskottet, att Kungl. Maj:ts förevarande framställning måtte på så sätt bifallas, att Riksdagen skulle medgifva, att till inköp för svenska statens räkning af beskickningshus i Paris måtte få användas — förutom de af Kungl. Maj:t föreslagna belopp af Sveriges andel i konsulskassans behållning och af de från kronans egendom i Konstantinopel influtna, i Sveriges riksbank deponerade hyresmedlen — af statsverkets disponibla medel, att af statskontoret förskjutas och af Kungl. Maj:t hos Riksdagen till ersättande anmälas, ett belopp af 200,000 kronor, under villkor att hyra till visst högre belopp än det af Kungl. Maj:t före-

slagna skulle af de Förenade Rikenas minister i Paris till det svenska statsverket erläggas.

Denna utskottets hemställan blef af Första Kammaren bifallen.

Under öfverläggningen om ärendet i Andra Kammaren anfördes betänkligheter rörande statsutskottets konstitutionella befogenhet att framställa det förslag, som innefattades i utskottets hemställan; och beslöt kammaren på grund häraf att bifalla Kungl. Maj:ts proposition i ärendet allenast med den ändring, att ministerns hyra för husets begagnande bestämdes till det af statsutskottet föreslagna högre belopp.

På hemställan af statsutskottet biträdde sedermera Första Kammaren det beslut, som Andra Kammaren i frågan fattat; och hade Riksdagen sålunda bifallit Kungl. Maj:ts nådiga proposition om husköpet allenast med ändring beträffande den hyra till svenska statsverket, som ministern i Paris skulle erlägga.

Detta Riksdagens beslut, i hvad det skilde sig från Kungl. Maj:ts framställning i ärendet, blef af Kungl. Maj:t den 25 maj 1900 godkändt.

Vid underdånig föredragning den 16 december 1901 redogjorde dåvarande ministern för utrikes ärendena dels för de af inköpet af beskickningshuset föranledda utgifter, bestående i själfva köpeskillingen, reparationskostnader, onera m. m. samt ränta å det af statskontoret förskjutna belopp till den 31 december 1901, dels och för de till bestridande af nämnda utgifter befintliga tillgångar, hvilken redogörelse utvisade en brist af omkring 12,000 kronor att gäldas af öfverskotten från kronans egendom i Konstantinopel.

Af dessa öfverskottsmedel beräknades den disponibla behållningen vid 1901 års utgång, sedan därifrån dragits nyssnämnda återstående kostnader i anledning af inköpet af beskickningshus i Paris, till omkring 13,000 kronor. Då detta belopp ansågs behöfva oafkortadt bibehållas till mötande af en förestående grundlig reparation af beskickningshuset och öfriga å kronans egendom i Konstantinopel befintliga byggnader, så ansåg ministern för utrikes ärendena, att tillgång skulle komma att saknas till amortering af det i och för husköpet i Paris af statskontoret förskjutna belopp, och att en sådan alltså för det dåvarande icke kunde äga rum; och beslöt Kungl. Maj:t, i enlighet med ministerns hemställan, endast att ränta efter 3 procent skulle å det af statskontoret förskjutna belopp erläggas till 1901 års utgång.

Sedermera har Kungl. Maj:t genom nådiga beslut hvarje år förordnat, att ränta å det af statskontoret förskjutna belopp, 200,000 kronor, skulle för det löpande året erläggas, hvaremot någon amortering af beloppet icke kunnat äga rum. Fonden har nämligen genom af Kungl. Maj:t beslutade

utgifter såväl för fastigheten i Konstantinopel som för beskickningshusen i Paris, Madrid och Kristiania äfvensom för andra ändamål varit så strängt anlita, att den icke ansetts kunna ytterligare förminskas genom någon amortering af statskontorets förskott.

Såsom af den ofvan lämnade redogörelsen för behandlingen i Riksdagen af frågan om inköpet af beskickningshus i Paris framgår, blef statsutskottets af Första Kamraren bifallna hemställan visserligen af Andra Kamraren afslagen, men skedde detta afslag icke på grund af att kamraren ogillade själfva innehållet af hemställan, utan på den grund att konstitutionella betänkligheter framställdes mot statsutskottets befogenhet att framlägga densamma. Vid sådant förhållande föreställer jag mig, att Riksdagen icke skall hafva något emot att på extra stat bevilja erforderliga medel till ersättande af det af statskontoret förskjutna beloppet. En ytterligare anledning till en framställning till Riksdagen i detta ärende finner jag i det uttalande, som Riksdagens nyligen församlade revisorer i deras berättelse angående verkställd granskning af statsverkets tillstånd, styrelse oeh förvaltning 1907 gjort rörande återbetalning till statskontoret af förevarande förskott.

För undvikande att alltför mycket betunga ett enda års budget anser jag, att summan bör fördelas med lika belopp på flera år, i hvilket afseende en period af åtta år med 25,000 kronor hvarje år torde vara lämplig.»

Med tillstyrkande af bifall till hvad Kungl. Maj:t i detta ärende föreslagit, hemställer utskottet,

att Riksdagen må till gäldande af det af statskontoret förskjutna belopp för inköp af beskickningshus i Paris bevilja ett anslag af 200,000 kronor samt därpå extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 25,000 kronor.

Ersättning för af statskontoret under år 1908 gjorda förskott.

[18.]

17:o) Under punkt 18 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till ersättande af vissa i statsrådsprotokollet omförmälda, af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, uppgående tillsammans till 56,185 kronor 53 öre, å extra stat för år 1910 anvisa ett motsvarande belopp, som för afrundande af hufvudtitelns slutsumma syntes böra uppföras med 56,186 kronor.

Departementschefen har beträffande denna fråga till statsrådsprotokollet anfört, hurusom statskontoret i fyra särskilda underdåniga skrivelser den 30 november 1908 till ersättande anmält följande af statskontoret förskjutna medel:

1:o) jämlikt nådiga brefvet den 28 september 1906 för expektansarfvoden till vissa diplomat- och konsulat-tjänstemän intill den 1 november 1908	kronor 35,666: 65
2:o) jämlikt nådiga breffven den 14 juni och den 18 oktober 1907 samt den 24 januari, den 9 april, den 22 maj, den 31 juli och den 28 augusti 1908 för intill den 1 november 1908 utbetalade kostnader för utarbete- tande af ny konsulatförordning m. m.	» 16,518: 88
3:o) jämlikt nådiga brefvet den 3 juli 1908 för bestridande af resekostnader för den svenska interpar- lamentariska skiljedomsgruppens ombud vid en interpar- lamentarisk skiljedomskonferens i Berlin under septem- ber 1908	» 3,000: —
samt	
4:o) jämlikt nådiga brefvet den 18 september 1908 för godtgörelse till landshöfdingen K. H. L. Hammar- skjöld för deltagande i underhandlingar angående grun- derna för ett eventuellt skiljedomsförfarande i tviste- frågan rörande sjögränsen mellan Sverige och Norge . .	» 1,000: —
Summa kronor 56,185: 53	

Med anledning af Kungl. Maj:ts förevarande förslag och under iakttagande af regeln om anslags utförande i jämnt krontal, hemställer utskottet

att Riksdagen må, till tackande af omförmälda utaf statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 56,186 kronor.

18:o) Vidare har Kungl. Maj:t under denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden denna dag angifna grunder, af extra lönetillägg för inne-
varande år åt tjänstemän och betjante i utrikesdepartementets afdelning
af Kungl. Maj:ts kansli å extra stat för år 1910 anvisa såsom förslagsans-
lag ett belopp af 11,000 kronor.

*Extra löne-
tillägg för
tjänstemän
och betjante
i utrikes-
departemen-
tet.*

[19.]

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles afgifva utlåtande, hvilket utskottet härmed skolat för Riksdagen

anmäla.

Anslag för
emottagande
i Sverige af
inbjudna
franska par-
lamentsmed-
lemmar.

19:o) Uti två likalydande motioner, väckta den ena (n:o 20) inom Första Kammaren af herr *P. A. H. Cavalli* m. fl., den andra (n:o 77) inom Andra Kammaren af herr *C. C:son Bonde* m. fl., har föreslagits, att Riksdagen måtte besluta anslå ett belopp af 10,000 kronor att under innevarande år utgå och mot redovisningsskyldighet ställas till den Svenska Interparlamentariska Skiljedomsgruppens förfogande, för att användas till bestridande af de med ett besök i Sverige utaf franska parlamentsmedlemmar förenade kostnader.

Till stöd för sitt förslag hafva motionärerna anført följande:

»På grund af en till den svenska Riksdagen utaf den franska parlamentariska skiljedomsgruppen utfärdad inbjudning aflade trettio svenska riksdagsmän, hälften från hvardera kammaren, år 1904 ett besök uti Frankrike och blefvo därstädes emottagna med den hjärtligaste gästfrihet. Den svenska interparlamentariska skiljedomsgruppen har nu ansett tiden vara inne att till de franska värdarne rikta en inbjudning till ett återbesök i vårt land under innevarande år. För att emellertid på ett någorlunda värdigt sätt kunna emottaga dessa franska gäster, för den händelse de äro villiga att antaga inbjudningen, äro en del kostnader oundvikliga, och med hänsyn till den stora betydelse besök af detta slag obestriddligen måste tillmätas, hafva vi ansett lämpligt, att för ändamålet i viss mån statsunderstöd lämnas.»

Då ofvannämnda motioner innefatta förslag om medels anslående för innevarande år, men den statsreglering, som nu till behandling föreligger, afser år 1910, finner utskottet motionärernas förslag icke kunna till någon Riksdagens åtgärd föranleda, utan hemställer,

att herrar Cavallis m. fl. och friherre Bondes m. fl. ifrågavarande motioner må af Riksdagen lämnas utan afseende.

Bidrag till
kostnaderna
för interpar-
lamentari-
ska förbun-
dets byrå och
general-
sekretariat.

20:o) Uti en inom Riksdagens Andra Kammare väckt motion (n:o 124) hafva herrar *E. Beckman* m. fl. föreslagit, att Riksdagen måtte såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för Interparlamentariska förbundets byrå och generalsekretariat för innevarande år anslå ett belopp af 750 kronor.

Till stöd för denna framställning anföres i motionen följande:

»Det Interparlamentariska förbundet beslöt vid konferensen i Berlin 17—19 september förlidet år inrättande af ett fast sekretariat med en aflönad generalsekreterare såsom föreståndare för den interparlamentariska byrån (för närvarande förlagd till Bern). Det har nämligen visat sig, att

den stora omfattning förbundet numera vunnit och det mångsidiga arbete, som kräfvades redan för dess fastare organisation, men framför allt för framgången af dess sträfvanden för skiljedomssaken och vissa folkrättsliga spörsmåls praktiska lösning, med oafvislig nödvändighet betingade anställande af en generalsekreterare, som uteslutande ägnar sig åt förbundets tjänst. Han får således icke åtaga sig annan aflönad befattning, hvarjämte reglementet särskildt föreskrifvit, att han icke får vara medlem af något parlament.

Det ligger i sakens natur, att den nya organisationen med aflönad sekreterare och väsentligt utvidgad byrå måste draga ganska dryga kostnader. Konferensen i Berlin uttalade den förväntan, att dessa kostnader skola bestridas genom årliga bidrag från de olika ländernas parlament (resp. regeringar). Och vid interparlamentariska rådets sammanträde i Bryssel i början af denna månad meddelades, att redan bidrag, växlande i storlek mellan 7,500 francs och 1,000 francs, utlofvats från några länder, bland andra från Norge.

Emellertid har det ansetts af synnerlig vikt, att sekretariatet och den nya organisationen måtte kunna träda i verksamhet redan under innevarande år. För att möjliggöra detta har en internationell kommitté *provisoriskt* garanterat kostnaderna under den förhoppning att de interparlamentariska grupperna inom de olika riksförsamlingarna skola söka snarast möjligt utverka bidrag, genom hvilka byrån och sekretariatet ställas på en i ekonomiskt afseende tryggad grund.

Starka skäl tala för att icke Sverige saknas bland de länder, som lämna bidrag, eller dröjer med dess beviljande så länge att tilläfsentyr ett flertal, kanske alla till förbundet anslutna interparlamentariska grupper kunnat anmäla, att deras anhållan om bidrag bifallits. Ehuru således icke ännu någon fast budget för den ifrågavarande institutionen kunnat uppgöras — sannolikt torde utgifterna komma att närma sig femtiotusen francs — tillåta vi oss att redan nu vördsamt hemställa om ett bidrag, som lämpigen torde bestämmas till 1.000 francs eller 750 kronor.

Det må nämnas, att konferensen i Berlin samtidigt med beslutet om generalsekretariatet valde en verkställande kommitté bestående af fem personer (en representant från hvardera af länderna: England, Tyskland, Schweiz, Holland och Sverige), med uppdrag, bland annat, att uppgöra arbetsordning för byrån och sekreteraren, samt att för framtiden närmare öfva den närmaste tillsynen öfver deras verksamhet.»

Då ofvannämnda motion innefattar förslag om medels anslående för innevarande år, men den statsreglering, som nu till behandling föreligger,

afser år 1910, finner utskottet motionärernas förslag icke kunna till någon Riksdagens åtgärd föranleda, utan hemställer,

att herrar Beckmans m. fl. ifrågavarande motion må af Riksdagen lämnas utan afseende.

Lönetill-
ökning för
pastorn vid
svenska församlingen
i Paris.

[20.]

21:o) Under punkt 20 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att af hyresinkomsterna från kronans fastighet i Konstantinopel måtte år 1910 för svenska kyrkan i Paris få användas 1,169 kronor att utgå såsom lönetillökning för pastorn.

Departementschefen har beträffande detta ämne till statsrådsprotokollet anfört följande:

»Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning medgaf 1908 års Riksdag, att af hyresinkomsterna från kronans fastighet i Konstantinopel finge år 1909 för svenska kyrkan i Paris användas 1,169 kronor att utgå som lönetillökning för pastorn.

Alltsedan år 1893 har af berörda hyresinkomster hvarje år användts ett visst belopp till lönetillökning åt pastor vid svenska församlingen i Paris. Denna lönetillökning har från och med år 1900 utgått med det ofvannämnda för 1909 medgifna beloppet af 1,169 kronor, motsvarande 1,625 francs.

Församlingen har nu genom dess kyrkoråd framhållit det fortfarande behovet af ifrågavarande anslag för åstadkommande af nödig jämvikt i kyrkans budget samt anhållit, att Eders Kungl. Maj:t måtte jämväl i den nådiga propositionen till 1909 års Riksdag upptaga detsamma; och har Eders Kungl. Maj:ts minister i Paris förordat nådigt bifall till den underdåniga ansökningen.»

Med tillstyrkande af bifall till denna framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må medgifva att af hyresinkomsterna från kronans fastighet i Konstantinopel må år 1910 för svenska kyrkan i Paris få användas 1,169 kronor att utgå såsom lönetillökning för pastorn.

Stockholm den 9 februari 1909.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.

Reservationer:

vid *punkt 2:o* (angående beskickningar och konsulat):

af herrar *K. Starbäck* och *F. Berg* som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Då det af den förebragta utredningen ej klart framgår vare sig att aflöningen till vice konsuln i Archangel bör ställas så högt, som af Kungl. Maj:t föreslås, ej heller att generalkonsulns i S:t Petersburg arbetsbörd är så stor, att den behöfver en särskild lindring, och då vidare ej blott Rigas ökade handelsomsättning öfver hufvud taget, utan äfven den reguliära förbindelsen mellan Stockholm och denna Rysslands största östersjöhamn alldeles särskildt gör ett konsulat därstädes synnerligen behöfligt, hemställer utskottet,

att Riksdagen, med anledning af Kungl. Maj:ts föreliggande förslag och herr Palmes ofvanämnda motion, må å staten för beskickningar och konsulat uppföra:

a) lön för en vice konsul i Archangel och S:t Petersburg med 7,000 kronor, hvaraf 2,300 kronor i egentlig lön, 1,400 kronor i hyresbidrag och 3,300 kronor i ortstillägg; samt

b) lön för en konsul i Riga med 10,800 kronor, hvaraf 3,600 kronor i egentlig lön, 3,000 kronor i hyresbidrag och 4,200 kronor i ortstillägg, med rättighet för konsuln i Riga att fortfarande dessutom uppbära 1,200 kronor för bestridande af kostnader för kansli-lokal.

vid *punkt 4:o* (angående hemliga utgifter):

af herrar *A. G. L. Billing*, *A. T. Odelberg*, grefve *A. F. Wachtmeister*, *E. Fränckel*, grefve *P. O. L. Klingspor*, friherre *C. H. Falkenberg*, friherre *J. T. Gripenstedt*, *P. Paulson*, *I. Wijk*, *P. Sörensson*, grefve *C. O. Taube*, och *E. A. G. A. Wijkander*, hvilka ansett att utskottet bort hemställa,

att Riksdagen måtte höja anslaget till hemliga utgifter, nu uppgående till 40,000 kronor, med lika belopp, eller 40,000 kronor, till 80,000 kronor.

Vid bifall härtill samt till hvad utskottet beträffande de ordinarie anslagen under denna hufvudtitel i öfrigt föreslagit, kommer dessa anslags slutsumma, nu 1,377,107 kronor, att ökas med 67,857 kronor till 1,444,964 kronor.

vid *punkt 12:o* (angående lönetillägg för ministerresidenten i Buenos Aires):

af herr *A. G. L. Billing*, som yrkat, att utskottet måtte hemställa,

att Riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag måtte å extra stat för år 1910 uppföra 8,000 kronor såsom lönetillägg för ministerresidenten i Buenos Aires att af denne uppbäras under de villkor, som för ortstillägg gälla, med 4,000 kronor under år 1909 och 4,000 kronor under år 1910, med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1909 af tillgängliga medel utanordna 4,000 kronor;

vid *punkt 15:o* (angående hemliga utgifter):

af herrar *A. G. L. Billing*, *A. T. Odelberg*, grefve *A. F. Wachtmeister*, *E. Fränckel*, grefve *P. O. L. Klingspor*, friherre *C. H. Falkenberg*, friherre *J. T. Gripenstedt*, *P. Paulson*, *I. Wijk*, *P. Sörensson*, grefve *C. O. Taube* och *E. A. G. A. Wijkander*, hvilka ansett, att utskottet bort hemställa,

att Riksdagen må å extra stat för 1910 bevilja
a) 10,000 kronor till gäldande af det belopp, hvarmed de *hemliga utgifterna* under 1908 öfverstigit det därför anvisade anslag, samt

b) 20,000 kronor ytterligare anslag till hemliga utgifter under år 1909,

tillhopa 30,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1909 af tillgängliga medel utanordna ifrågavarande belopp;

vid *punkt 19:o* (angående anslag för emottagande i Sverige af inbjudna franska parlamentsmedlemmar):

af herrar grefve *P. O. L. Klingspor*, *G. Odqvist*, *D. Persson*, *F. W. Thorsson*, *A. Wiklund*, *K. Starbäck*, *F. Berg* och *A. Ekman*, hvilka ansett att utskottet bort hemställa,

att Riksdagen må å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 10,000 kronor att mot redovisnings-skyldighet ställas till den Svenska Parlamentariska Skiljedomsgruppens förfogande för att användas till bestridande af de med ett tillämnadt besök i Sverige under år 1909 af franska parlamentsmedlemmar för- enade kostnader, med rätt för Kungl. Maj:t att under innevarande år af tillgängliga medel utanordna beloppet.

Vid *punkt 20:o* (angående bidrag till kostnaderna för interparlamentariska förbundets byrå och generalsekretariat:

af herrar *F. W. Thorsson, A. Wiklund, K. Starbäck, F. Berg* och *A. Ekman*, som ansett, att utskottet bort hemställa,

att Riksdagen må å extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 750 kronor såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för Interparlamentariska förbundets byrå och generalsekretariat för innevarande år, med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1909 förskottsvis af tillgängliga medel utanordna beloppet.

Det skulle här antecknas, att herr *S. O. Nylander* icke deltagit i förestående hufvudtitels behandling inom utskottet.

Tabell öfver *ordinarie* anslagen under riksstatens Tredje hufvudtitel.

1909 års riksstat anslår:			Förslag till blif- vande riksstat:	
Anvisning i kontant.			Anvisning i kontant.	
Kronor.	Öre.		Kronor.	Öre.
Utrikesdepartementet.				
24,000	—	Departementschefen, ministern för utrikes ärendena	24,000	—
74,550	—	Utrikesdepartementet. Nuvarande belopp 74,550:—		
		Ökas med 4,000:—	78,550	—
873,600	—	Beskickningar och konsulat. Nuvarande belopp 873,600:—		
		Ökas med 13,600:—	887,200	—
5,000	—	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	5,000	—
5,000	—	Bidrag till vissa vice konsulers aflönande, <i>förslagsanslag</i> . .	5,000	—
45,000	—	Ersättning till olönade konsulter och vicekonsulter, <i>förslags-</i> <i>anslag</i>	45,000	—
27,000	—	Diplomat- och konsulsaspiranter	27,000	—
18,000	—	Militär- och marinattachéer	18,000	—
36,000	—	Handelsattachéer, <i>reservationsanslag</i>	36,000	—
15,000	—	Ekiperingspenningar, <i>förslagsanslag</i>	15,000	—
40,000	—	Rese- och flyttningersättning, inspektioner, tillfälliga upp- drag, <i>förslagsanslag</i>	40,000	—
14,000	—	Vikariatsersättning, renskrifning, tillfälliga biträden m. m. Nuvarande belopp 14,000:—		
		Minskas, under titel: vikariatsersättning, extra bi- träden m. m., med 4,900:—	9,100	—
23,500	—	Kanslivaktmästare, renskrifningskostnader och andra utgifter vid beskickningar och konsulat. Nuvarande belopp 23,500:—		
		Minskas, under titel: kanslivaktmästare och andra utgifter vid beskickningar och konsulat, med 6,500:—	17,000	—
98,507	—	Skrifmaterialier, expenser, ved, ljus m.m. <i>förslagsanslag</i> . Nu- varande belopp 98,507:—		
		Ökas, under titel: skrifmaterialier, expenser, ren- skrifning, ved, ljus m. m., med 21,557:—	120,064	—
35,000	—	Godtgörelse af kostnader för sjöfolk och nödställda svenska undersåtar m. m., <i>förslagsanslag</i>	35,000	—
40,000	—	Hemliga utgifter. Nuvarande belopp 40,000:—		
		Ökas med 10,000:—	50,000	—
2,950	—	Svenska kyrkan i Paris	2,950	—
Summa	1,377,107		Summa	1,414,864

Bil. litt. B.

Tabell öfver *extra ordinarie* anslagen under riksstatens Tredje hufvudtitel.

	Kronor.	Öre.
Utrikesdepartementet.		
Till fortsatt utgifvande af Sveriges traktater	4,500	—
» bestridande af Sveriges andel i kostnaderna under år 1909 för den internationella skiljedomstolens byrå i Haag	2,500	—
Bidrag till den internationella fredsbyrån i Bern	750	—
Till personliga godtgörelser för mistade konsulatafgifter	11,000	—
» personligt lönetillägg åt generalkonsulerna D. Daniels-son i London och M. Améen i Hamburg	5,500	—
» arfvode för senare halfåret 1909 för en förste sekreterare i utrikesdepartementet	2,000	—
» förstärkande af arbetskrafterna inom departementet	4,500	—
» arfvode för en legationssekreterare vid beskickningen i Tokio och Peking	7,500	—
» arfvode för en andre kanslist vid generalkonsulatet i London	3,600	—
» gäldande af det belopp, hvarmed de hemliga utgifterna under år 1908 öfverstigit det därför anvisade anslag	10,000	—
» hemliga utgifter, ytterligare anslag	10,000	—
» gäldande af det af statskontoret förskjutna belopp för inköp af beskickningshus i Paris	25,000	—
» täckande af utaf statskontoret utbetalda förskott	56,186	—
» beredande af extra lönetillägg för år 1909 åt tjänstemän och betjante i utrikesdepartementet, <i>förslagsanslag</i>	* 11,000	—
Summa	154,036	—

* Af Kungl. Maj:t föreslaget belopp, hvaröfver utskottet framdeles kommer att afgifva särskildt yttrande.